

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 11. 2011, č. j. 3288/11, a o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2013, č. j. 9 A 32/2012 - 57,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal ke Krajskému soudu v Brně žalobu, kterou se domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, ochrany proti nečinnosti žalované a vydání předběžného opatření. Krajský soud v Brně postoupil usnesením ze dne 31. 1. 2012, č. j. 30 A 9/2012 - 12, věc místně příslušnému Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“). Městský soud žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku, žalobce v reakci na to požádal o osvobození od soudních poplatků pro nemajetnost, což doložil čestným prohlášením. Městský soud poté usnesením ze dne 27. 9. 2012, č. j. 9 A 32/2012 - 36, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků z důvodu zneužití práva. Kasační stížnost žalobce proti tomuto usnesení byla jako nedůvodná zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. 2 Ans 18/2012 - 12.

[2] Městský soud poté žalobce výzvou ze dne 17. 1. 2013, č. j. 9 A 32/2012 - 53, vyzval k zaplacení soudního poplatku, a to ve lhůtě sedmi dnů od doručení této výzvy. Zmíněná výzva obsahující rovněž poučení o následcích jejího nesplnění byla žalobci doručena dne 23. 1. 2013. Žalobce reagoval žádostí o prodloužení lhůty o několik měsíců, jelikož mu jeho sociální poměry údajně neumožňovaly úhradu poplatku najednou a během krátké doby. Žalobce pokládal výzvu

k zaplacení za nesplnitelnou a uvedl, že se bude muset obrátit na příslušný orgán České republiky s žádostí o finanční pomoc.

[3] Městský soud usnesením ze dne 27. 3. 2013, č. j. 9 A 32/2012 – 57, dle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), ve spojení s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), řízení zastavil. Žalobcovu žádost o prodloužení lhůty vyhodnotil dle § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích jako žádost o nezastavení řízení v důsledku nezaplacení soudního poplatku ve stanovené lhůtě a shledal, že v tomto případě nebyly podmínky pro nezastavení soudního řízení naplněny. S poukazem na značné množství a stereotypní průběh žalobcových soudních sporů a dostatečnou dobu pro zaplacení soudního poplatku konstatoval, že žalobcovu žádost o prodloužení lhůty nemá reálný podklad a představuje jen další projev jeho trvalého zneužívání možnosti soudní ochrany. Městský soud nepovažoval sedmidenní lhůtu k zaplacení soudního poplatku za nepřiměřeně krátkou, neboť soudní poplatek byl splatný již dnem podání správní žaloby, tedy 13. 1. 2012.

[4] Usnesení městského soudu označené v záhlaví (dále též „napadené usnesení“), napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. Poukazoval na celkovou nesprávnost procesního postupu městského soudu a nedostatky odůvodnění napadeného usnesení. Stěžovatel namítl, že při stanovení délky lhůty nebyla zohledněna jeho nepříznivá sociální situace. Podle jeho názoru tak lhůta stanovená soudem k zaplacení soudního poplatku „*musí být náramně dlouhá*“, nikoli nepřiměřeně krátká, jak tomu mělo být v tomto případě. Stěžovatel rovněž městskému soudu vytkl chybné posouzení jeho žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudních poplatků.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a oprávněnou osobou (§ 102 s. ř. s.). Za stavu, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, a to poté, co účastník řízení požádal o osvobození od soudního poplatku, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, všechna citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). S ohledem na tuto situaci tedy nebylo nutné, aby byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud netrval ani na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Kasační stížnost lze tedy i při absenci splnění těchto podmínek projednat a jedná se tak o kasační stížnost přípustnou.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Stěžovatel sice své kasační námitky nepodřadil pod žádný ze zákonem stanovených důvodů, protože však napadeným usnesením došlo k zastavení řízení, připadá v úvahu pouze důvod nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V rámci tohoto stížnostního důvodu Nejvyšší správní soud tedy zkoumal, zda městský soud uvažoval správně, když nastalou procesní situaci vyhodnotil tak, že je na místě řízení zastavit. Nejvyšší správní soud také přezkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích je ve věcech správního soudnictví poplatníkem poplatku za řízení ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Dle § 4 odst. 1 písm. a) téhož zákona, jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení. Podle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je poplatek splatný vznikem poplatkové povinnosti. Podle ustanovení § 9 odst. 1 téhož zákona nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Podle ustanovení § 9 odst. 3 citovaného zákona pak soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen.

[9] Ze soudního spisu bylo zjištěno, že stěžovatel soudní poplatek za žalobu nezaplatil. S námitkou stěžovatele, že stanovená lhůta sedmi dnů k zaplacení soudního poplatku je nepřiměřeně krátká, nemůže zdejší soud souhlasit. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007 - 73) vyplývá, že za příliš krátké lhůty pro uhrazení soudního poplatku za podání žaloby ve správním soudnictví mohou být považovány pouze lhůty výrazně kratší než stěžovatelem rozporovaná sedmidenní lhůta, například lhůta třídnenní. Je třeba zdůraznit, že v této věci se jedná o lhůtu dodatečnou – náhradní, neboť poplatek za správní žalobu byl splatný již dnem jejího podání. Stěžovatel poplatek při podání žaloby neuhradil, soud ho tedy vyzval ke splnění této povinnosti v náhradní lhůtě. Po zamítnutí jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků mu pak poskytl ještě jednu dodatečnou lhůtu k zaplacení soudního poplatku. V této věci navíc nelze hodnotit toliko samotnou délku lhůty, nýbrž i faktický časový odstup mezi doručením výzvy k dodatečnému zaplacení soudního poplatku a dnem právní moci usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení tohoto poplatku. Posledním dnem, kdy je účastník řízení oprávněn účinně zaplatit soudní poplatek, je den nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41, publikovaný pod č. 1218/2007 Sb. NSS). Stěžovatel tak měl k zaplacení soudního poplatku za podání správní žaloby i po výzvě fakticky lhůtu o délce více než tři měsíce, neboť výzvu převzal dne 23. 1. 2013 a napadené usnesení nabylo právní moci doručením stěžovateli dne 3. 5. 2013. Ani z kasační stížnosti ostatně nevyplývá, že by jiná lhůta pro zaplacení soudního poplatku mohla cokoli změnit na stěžovatelově schopnosti a ochotě soudní poplatek zaplatit. Nelze tedy stěžovateli přisvědčit v tom, že by poskytnutá lhůta byla příliš krátká, ani že by městský soud zastavil řízení o stěžovatelově žalobě předčasně.

[10] Stěžovatel dále namítal, že městský soud neodůvodnil, proč považoval lhůtu za přiměřenou a při stanovení délky lhůty nezohlednil stěžovatelovu sociální situaci. Ve vztahu k této námitce lze zcela odkázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 4 As 53/2013 - 10, v němž bylo konstatováno: „*Při stanovení lhůty k zaplacení soudního poplatku není soud povinen přiblížit k majetkovým poměrům účastníka řízení, neboť tyto poměry zásadně hodnotí pouze ve vztahu k případné žádosti o osvobození od soudních poplatků. Délku lhůty přitom soud nemusí podrobněji zdůvodňovat; postačí, jestliže stanoví lhůtu přiměřenou.*“

[11] Stěžovatel také tvrdil, že jeho žádost o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku nebylo možné kvalifikovat jako žádost o posečkání poplatku; měl za to, že městský soud neoprávněně změnil obsah a předmět jeho žádosti. V této námitce je třeba dát stěžovateli částečně za pravdu v tom, že žádost o prodloužení lhůty je ve správním soudnictví přípustná a městský soud ji měl posoudit dle § 40 odst. 5 s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2012, č. j. 7 As 69/2012 - 20). Zároveň je třeba dodat, že toto dílčí pochybení městského soudu nemělo na zákonnost napadeného usnesení žádný vliv. Městský soud

zcela správně vyhodnotil stěžovatelovo podání jako projev zneužití práva. Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudů svá práva, představují svévolné a účelové uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 - 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 - 13). Znaky zneužívání práva zdejší soud vymezil např. v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 48, publikovaném pod č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovému chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zřídka dovolené.*“ Zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vudčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití práva stěžovatelem bylo shledáno i v této věci, což zdejší soud konstatoval již v rozsudku ze dne 28. 11. 2012, č. j. 2 Ans 18/2012 - 12, a na který tak lze v tomto směru v podrobnostech odkázat. Žádosti o prodloužení lhůty jakožto projevu zneužití práva stěžovatelem tedy nelze poskytnout soudní ochranu. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelově žádosti by nebylo možné vyhovět ani v případě, že by nedošlo ke zneužití práva stěžovatelem, neboť stěžovatel netvrdil žádné skutkové důvody, které by mohly být subsumovány pod pojem „*vážné omluvitelné důvody*“, což je podmínka pro vyhovění žádosti o prodloužení lhůty dle § 40 odst. 5 s. ř. s.

[12] Stěžovatel se v rámci přezkumu napadeného usnesení domáhal též posouzení předchozího procesního postupu městského soudu. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že o něm platí veškeré výše uvedené závěry o přiměřenosti lhůty k zaplacení soudního poplatku i o svévolném a účelovém uplatňování práva stěžovatelem. Zákonnost a správnost vyměření soudního poplatku v přecházejícím soudním řízení je nesporná, potvrzená pravomocným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu v této věci č. j. 2 Ans 18/2012 - 12 ze dne 28. 11. 2012. K dalším námitkám stěžovatele lze souhrnně konstatovat, že žádná z nich není způsobilá zpochybnit věcnou správnost a zákonnost napadeného usnesení, neboť námitky směřují proti formální gramatické stránce napadeného usnesení, proti postupu městského soudu v jiných řízeních nebo proti platné legislativní úpravě. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by se městský soud dopustil v předcházejícím řízení jakýchkoli machinací.

[13] S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že městský soud nepochybil, pokud řízení o žalobě stěžovatele zastavil. Stěžovatel byl řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku, byla mu stanovena přiměřená lhůta k jeho zaplacení a rovněž byl poučen o následcích nevyhovění výzvě. Během této náhradní lhůty ovšem soudní poplatek nezaplatil a neučinil tak ani později do doby, kdy usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci. Městský soud v určitých ohledech nevyhodnotil správně dílčí právní otázku týkající se posouzení stěžovatelovy žádosti o prodloužení lhůty a podmínek pro její vyhovění, věcně však rozhodl správně, takže Nejvyšší správní soud pouze korigoval dílčí nesprávné závěry městského soudu (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publ. pod č. 1865/2009 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované tímto řízením žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. listopadu 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu